

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

Pregled istraživačkih aktivnosti na području električnog sustava u sklopu hibridnog pogona skidera

Danijel Pavković, Mihael Cipek

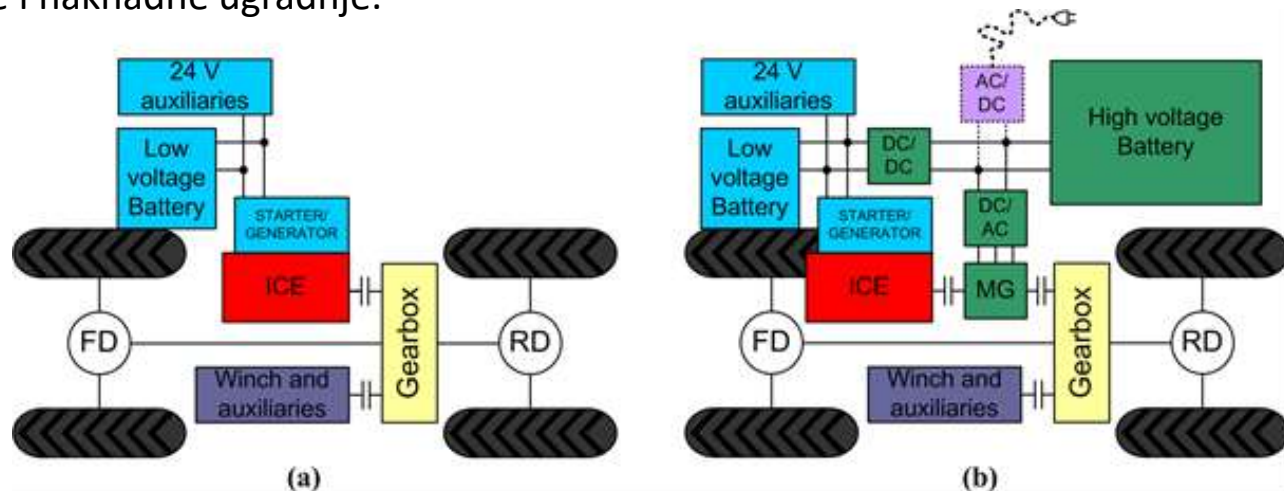
UVOD

- Terenska vozila se sve više opremaju hibridnim električnim pogonima kako bi se smanjila potrošnja goriva i posljedično smanjile emisije štetnih plinova.
- Pohrana pogonske energije hibridnih električnih vozila je u bateriji visokog napona (obično 450V) o čijem stanju napunjenosti ovisi sposobnost izvršenja vozne misije vozila sa elektrificiranim pogonom.
- Istraživačke aktivnosti povezane sa električnim sustavom hibridnog vozila obuhvatile su sljedeće podsustave:
  - Sustav za procjenu stanja napunjenosti baterije (SoC) u realnom vremenu
  - Sustav adaptivnog punjača baterije
  - Sustav upravljanja tokovima energije DC sabirnice vozila

Konvencionalni i hibridni skider

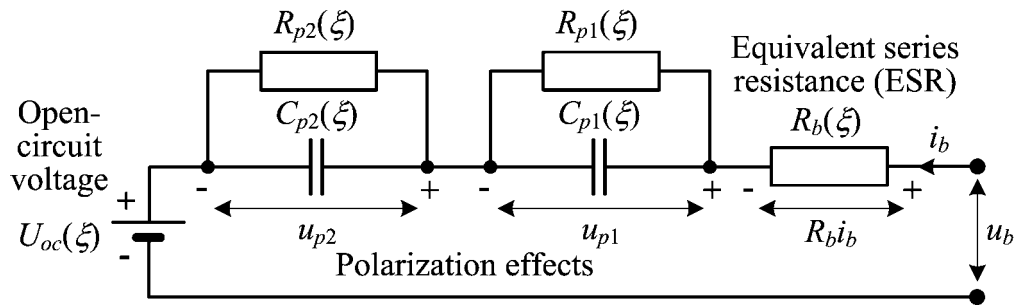
- Skider je teški šumarski traktor čiji se pogon sastoji od četverotaktnog dizelskog motora, tarnih spojki, mjenjača, te prednjeg (FD) i stražnjeg (RD) diferencijala uz ugrađeni električni sustav napona 24 V DC.
- Hibridizacija traktora trebala bi rezultirati performansama hibridnog pogona jednakih performansi kao kod konvencionalnog pogona uz minimalne modifikacije pogonskog sklopa što je poželjno sa stajališta proizvodnje, modernizacije i naknadne ugradnje.

Pojednostavljeni prikaz pogona konvencionalnog skidera (a) i predložene konfiguracije hibridnog pogona (b)

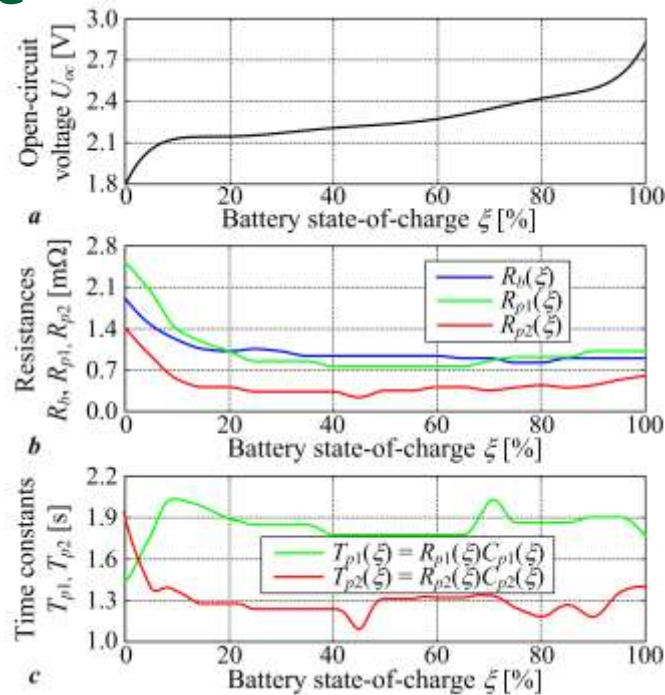

Estimacija stanja napunjenosti baterije

- **Baterijsku ćeliju opisuje model ekvivalentnog strujnog kruga koji uključuje: napon otvorenog kruga U_{oc} , polarizacijske efekte modelirane otporima R_{p1} i R_{p2} i kapacitetima C_{p1} i C_{p2} , te ekvivalentni serijski otpor R_b .**
- Ovaj model je osnova za procjenu stanja napunjenosti (SoC) u realnom vremenu!

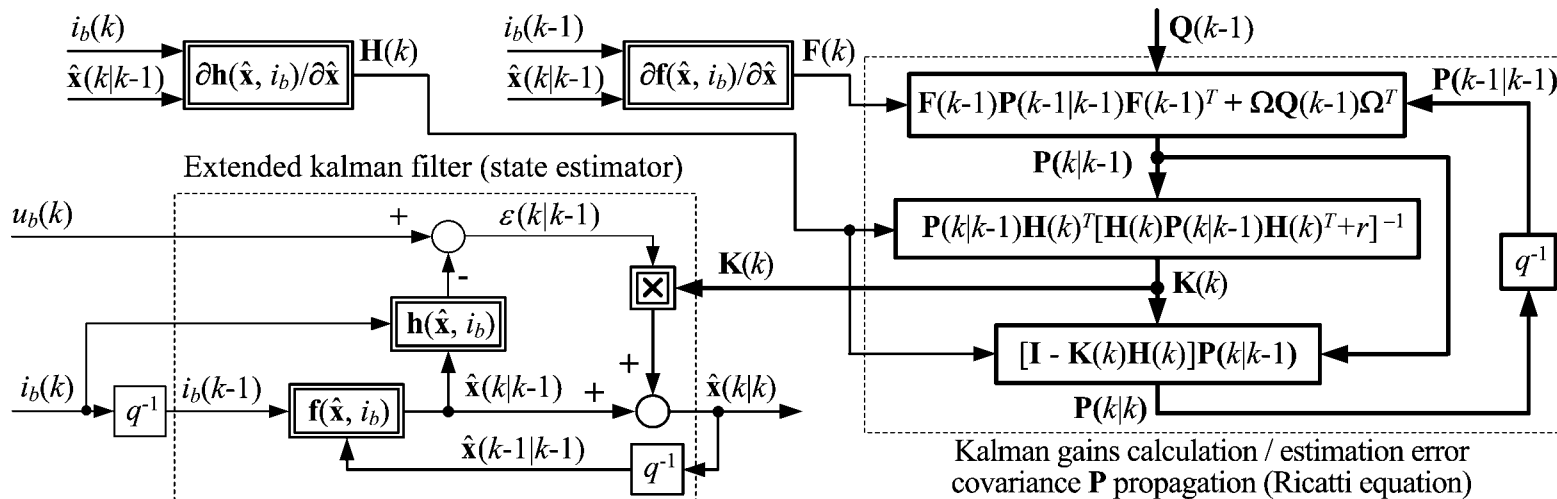
Ekvivalentni strujni krug baterijske ćelije.

Parametri baterijske ćelije.

Estimacija stanja napunjenosti baterije

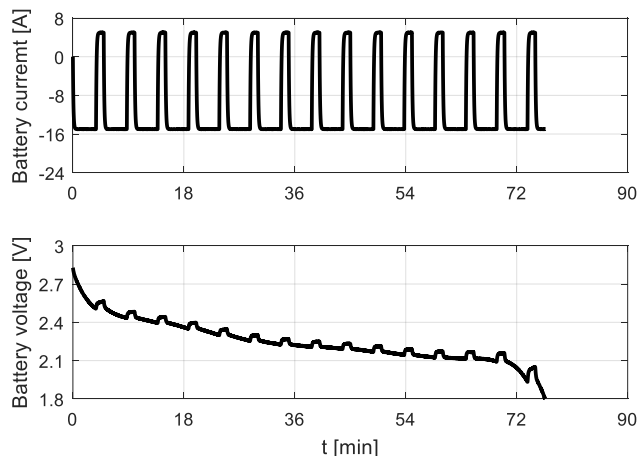
- Procjena stanja napunjenosti baterije temelji se na nelinearnom modelu baterije kojem su parametri modela a-priori poznati (opisani mapama u funkciji SoC), a koji je integriran unutar proširenog oblika estimatora stanja temeljenog na Kalmanovom filtru (tzv. EKF estimatora).

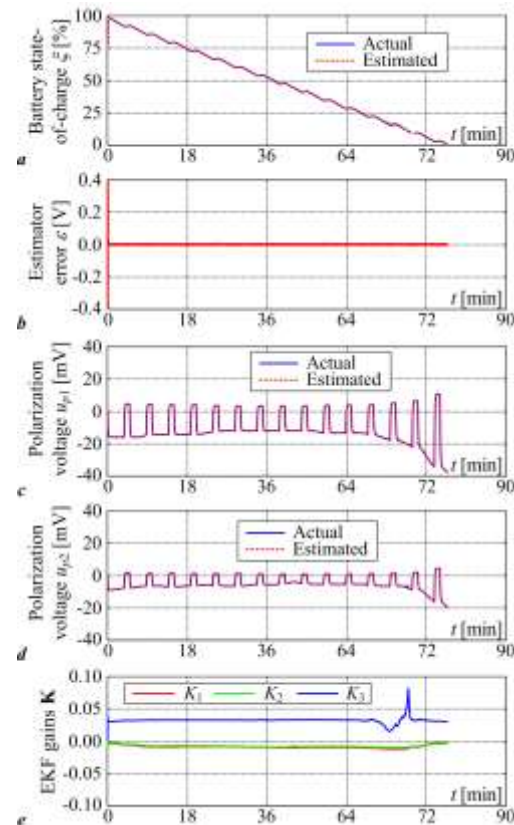
Prikaz EKF estimatora SoC u obliku blokovskog dijagrama.

Estimacija stanja napunjenosti baterije

- Baterijska je **izložena intermitentnom punjenju i pražnjenju konstantnim strujama**. Na početku simulacijskog testa **baterija je 100% napunjena** te se potom **izmjenjuju intervali pulsnog pražnjenja i punjenja**.
- Ovo **rezultira postupnim padom SoC prema nuli**, odnosno **napon na stezaljkama baterije također postupno opada**.
- Usporedni SoC odzivi pokazuju da **estimator dobri prati stvarni SoC** (pogreška izlaza estimatora konvergira u nulu).
- Estimator SoC-a **može poslužiti za praćenje stanja napunjenosti baterije u realnom vremenu!**

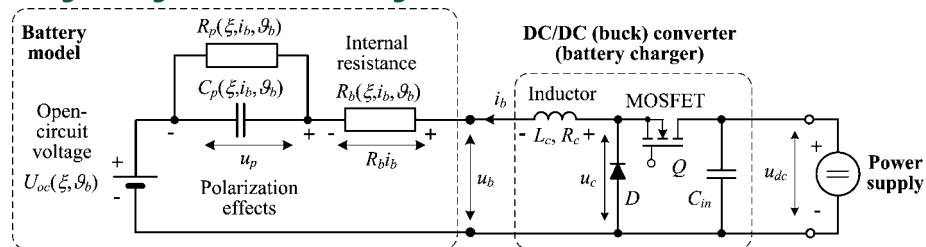

Scenarij pulsnog punjenja i pražnjenja baterije za provjeru EKF estimatora

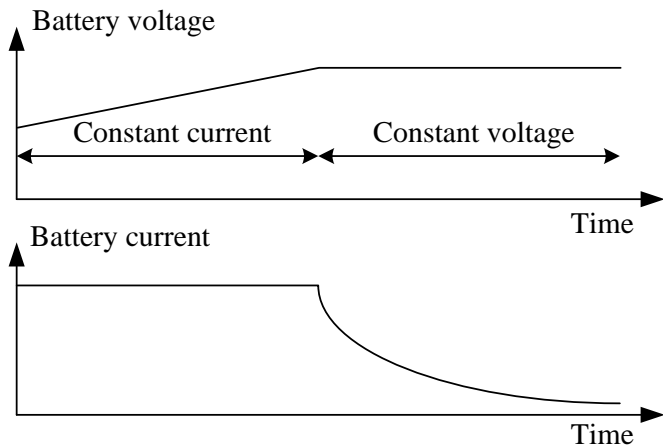

Adaptivni sustav regulacije punjenja baterije

- Principna shema jednostavnog sustava punjača baterije uključuje silazni (engl. buck) DC/DC pretvarač koji napaja bateriju i popratno upravljačko sklopovlje i senzoriku (mjerenje struje i napona baterije).

Sustav punjenja baterije temeljen na silaznom DC/DC pretvaraču

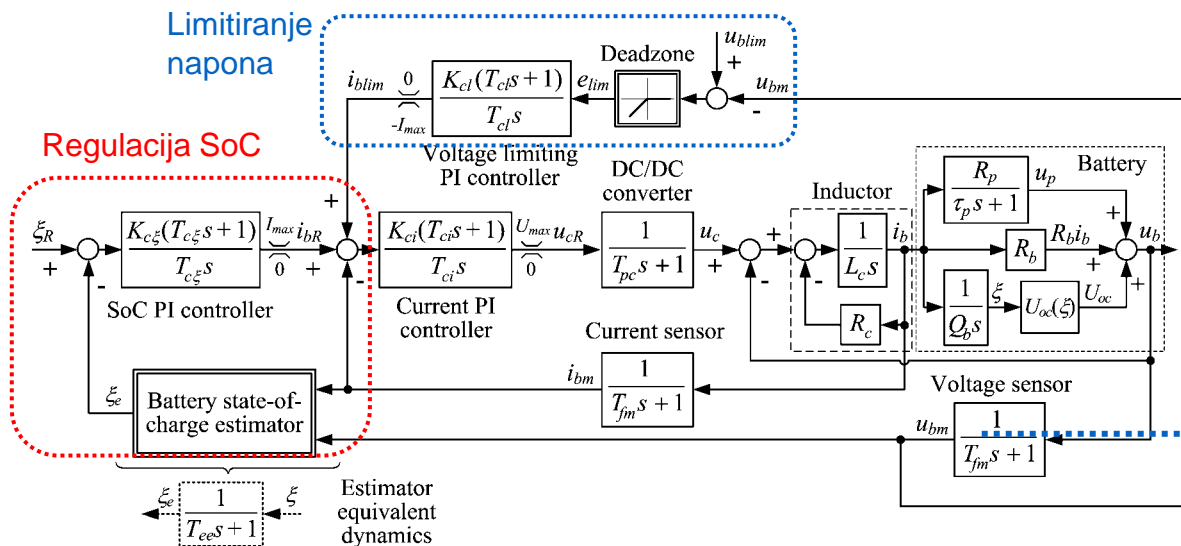
Ilustracija CCCV strategije punjenja baterije

- **Strategija punjenja baterije u režimu konstantne struje i konstantnog napona (CCCV) uključuje:**

1. **Inicijalno punjenje maksimalnom dozvoljenom strujom** sve dok napon na stezaljkama ne dosegne zadanu vrijednost napona (režim konstantne struje).
2. **Nakon toga se punjenje odvija u režimu konstantnog napona** sve dok struja ne padne na minimalan iznos.

Adaptivni sustav regulacije punjenja baterije

- Adaptivni sustav za punjenje baterije zasniva se na konvencionalnoj strategiji CCCV punjenja baterije sa regulatorom za limitiranje napona proširenoj sa nadređenim regulatorom SoC s EKF estimatorom SoC-a.

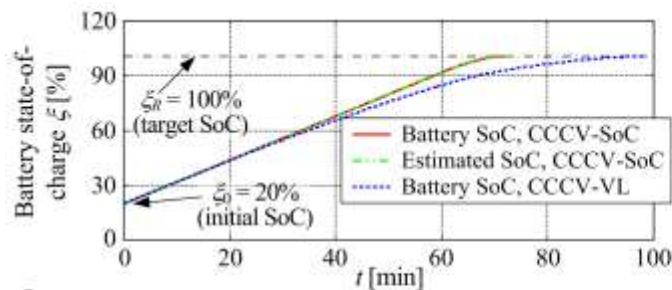
Regulacijski sustav sa dvojnim regulatorom za simultanu regulaciju SoC i limitiranje napona baterije (CCCV-SoC).

- Na ovaj način se jednostavno provodi naknadna modifikacija (retrofitting) konvencionalnog sustava za punjenje baterije.
- Sustav je modularan, što znači da može raditi bez regulatora SoC-a i pripadajućeg estimatora (CCCV-VL strategija) ili uz nadređenu (adaptivnu) regulacijsku petlju SoC-a (CCCV-SoC strategija).

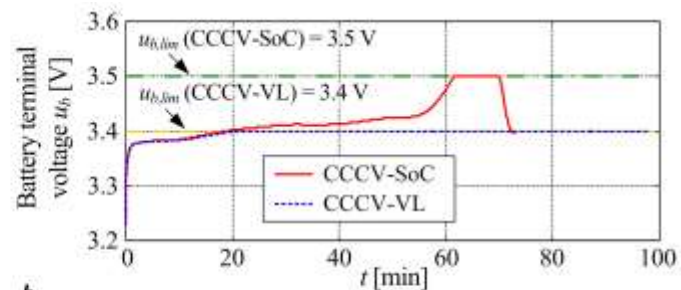

Adaptivni sustav regulacije punjenja baterije

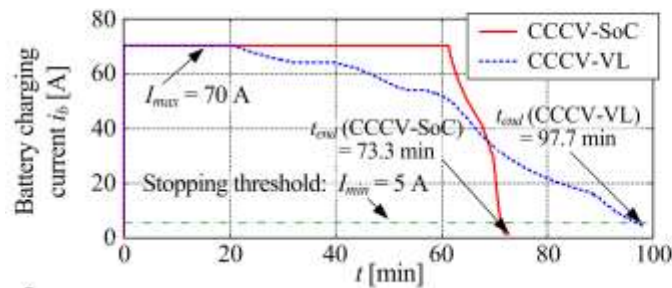
- Konvencionalna strategija punjenja (CCCV-VL) rezultira znatno kraćim intervalom punjenja konstantnom strujom u odnosu na adaptivnu strategiju (CCCV-SoC).
- Adaptivna strategija punjenja baterije rezultira 25% kraćim vremenom punjenja baterije (25% brži proces punjenja).

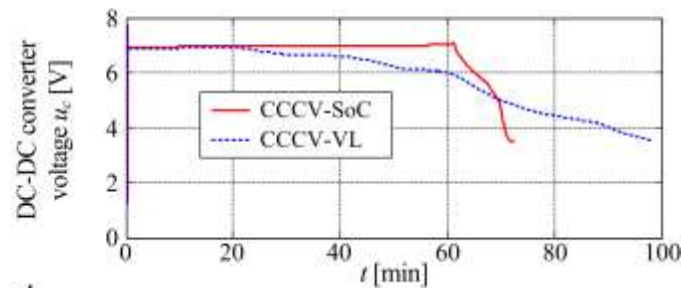
a

b

c

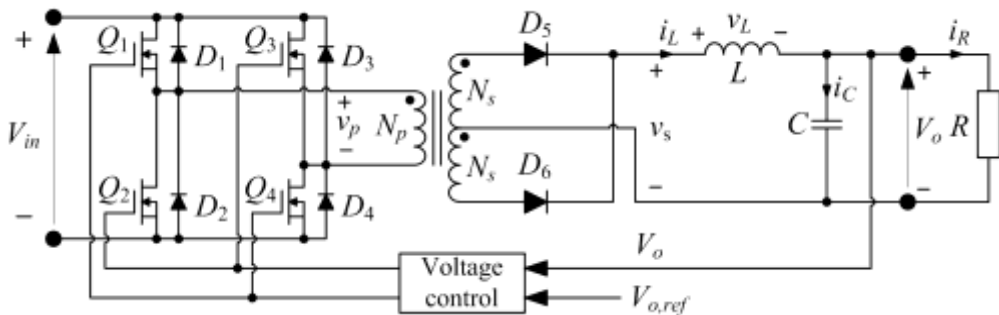

d

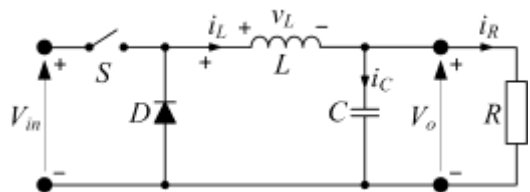
Usporedni rezultati CCCV-VL strategije (limitiranje napona) i CCCV-SoC strategije (SoC regulacija)

Integracija visokonaponskog i niskonaponskog DC sustava

- Za integraciju visokonaponskog istosmjernog sustava glavne baterije (radnog napona 450 V DC) s niskonaponskom sabirnicom radnog napona 24V DC, potreban je namjenski DC/DC pretvarač!

Isolirani DC/DC pretvarač opće namjene (step-up/step-down).

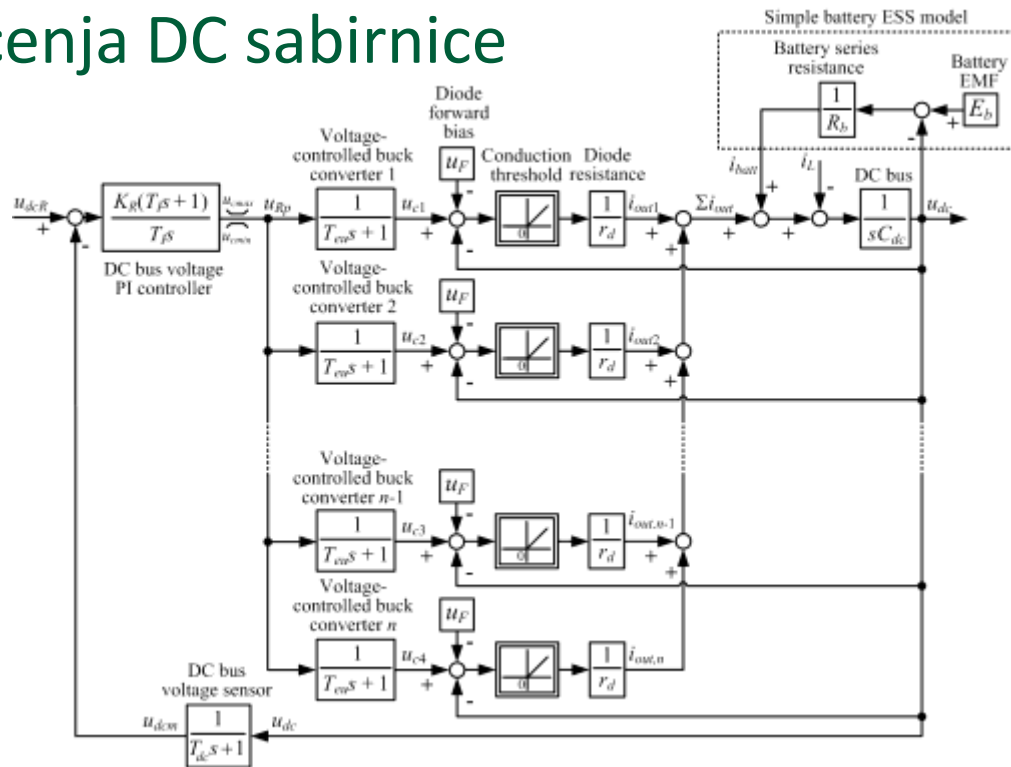

Pojednostavljeni model DC/DC pretvarača

- U slučaju rada DC/DC pretvarača karakteriziranog samo protokom snage s visokonaponske na niskonaponsku stranu, za analizu kruga i dizajn upravljačkog sustava može se koristiti pojednostavljena topologija silaznog DC/DC pretvarača koristeći odgovarajući pojednostavljeni model.
- S druge strane, iz perspektive sigurnosti rada, bilo bi poželjno koristiti izolirani (flyback) DC/DC pretvarač.

Sustav raspodjele opterećenja DC sabirnice

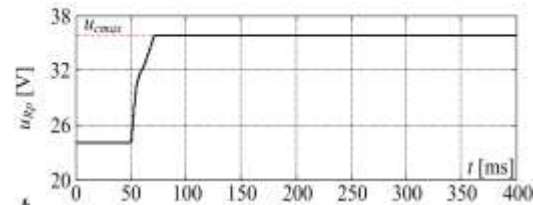
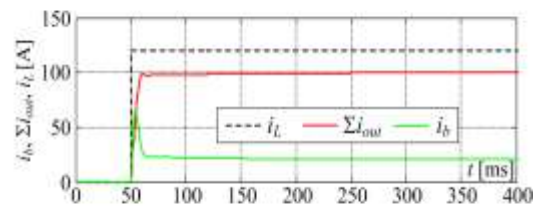
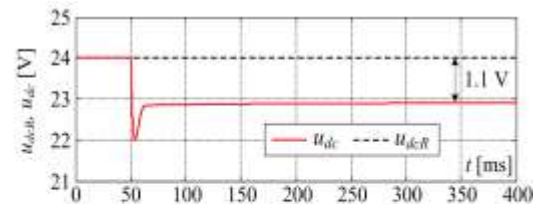
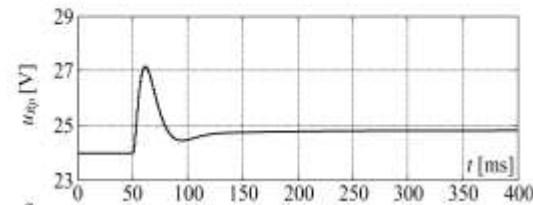
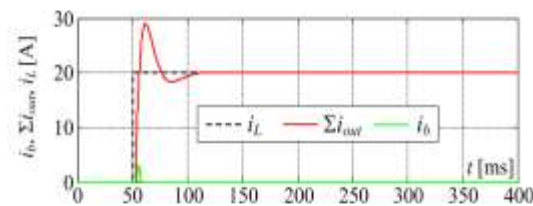
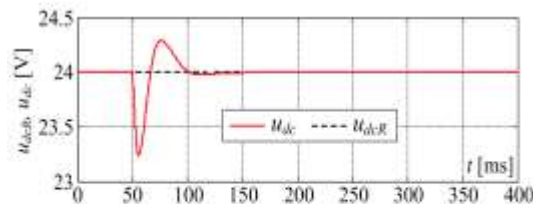
- Paralelno spojeni i naponski regulirani silazni („buck”) pretvarači spojeni su na zajedničku niskonaponsku DC sabirnicu preko blokirajućih dioda koje sprječavaju reverzni tok struje.
- U normalnim radnim uvjetima, naponski regulirani pretvarači mogu opskrbljivati DC sabirnicu do svojih unutarnjih strujnih ograničenja.
- Kada je ukupna maksimalna struja prekoračena, rezultirajući pad napona DC sabirnice dovodi do toga da baterija na sabirnici brzo preuzima prekomjerno opterećenje.

Kaskadna struktura regulacijskog sustava napona DC sabirnice.

Rezultati simulacija

- Sustav regulacije tokova snage DC/DC pretvarača verificiran je računalnim simulacijama i eksperimentalno.
- Razmatraju se dva scenarija: (i) režim malih signala s relativno malom promjenom opterećenja uz rad DC/DC pretvarača unutar graničnih vrijednosti napona/struje, i (ii) režim velikih signala s velikom promjenom opterećenja uz rad DC/DC rad pretvarača na graničnim vrijednostima napona/struje.
- Cjelokupni regulacijski sustav karakterizira relativno mali pad napona DC sabirnice nakon promjene struje opterećenja DC sabirnice.
  - U režimu „malih signala“** napajanje istosmjerne sabirnice je pretežno iz DC/DC pretvarača
  - U režimu „velikih signala“** DC/DC pretvarači opskrbljuju DC sabirnicu do skupnog limita struje, dok višak opterećenja pokriva baterija!

Rezultati simulacije strategije upravljanja centraliziranom raspodjelom opterećenja: režim malog signala (a) i režim velikog signala (b).

Zaključci

- Prikazan je dizajn “proširenog” Kalmanovog filtra (EKF-a) koji se koristi za estimaciju stanja napunjenosti (SoC) baterije.
- Potvrđena je sposobnost estimatora SoC-a zasnovanog na EKF-u da prati promjene SoC-a uslijed tijekom izuzetno dinamičnog profila struje baterije, što ga čini pogodnim za rad u realnom vremenu.
- Estimator SoC baterije koristi se u sustavu adaptivnog punjača kao nadogradnje na konvencionalni CCCV punjač koji zadovoljava ograničenja napona i struje baterije. Primjena adaptivnog punjača rezultira 25% bržim procesom punjenja u odnosu na konvencionalni.
- Također je prikazan sustav upravljanja tokovima energije DC sabirnice vozila koji učinkovito kompenzira opterećenje i održava napon sabirnice unutar prihvatljivih granica.

Publikacije povezane s izlaganjem:

Krznar, Matija; Pavković, Danijel; Cipek, Mihael: Direct-current electrical systems integration on a hybrid skidder using a parallelized step-down power converter array. *Energy Reports*, 8 (2022), 14741-14752

Pavković, Danijel; Premec, Antun; Krznar, Matija; Cipek, Mihael: Current and Voltage Control System Designs with EKF-based State-of-Charge Estimator for the Purpose of LiFePO₄ Battery Cell Charging, *Optimization and engineering*, 23 (2022), 2335-2363. doi:10.1007/s11081-022-09728-1

Kvaternik, Karlo; Pavković, Danijel; Kozhushko, Yuliia; Cipek, Mihael: Extended Kalman Filter Design for State-of-Charge Estimation of a Lithium-Titanate Battery Cell. *Proceedings of International Conference on Smart Systems and Technologies (SST 2022)*, pp. 239-244, Osijek, Hrvatska, 2022.

Pavković, Danijel; Kasać, Josip; Krznar, Matija; Cipek, Mihael: A Parameter Estimator-based Approach to Constant-Current/Constant-Voltage Charging of a Lithium-Iron-Phosphate Battery Cell, *Proceedings of the 17th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems (SDEWES 2022)*, Paphos, Cipar, 2022, Paper No. 0214, 16 pages.

Krznar, Matija; Parčina, Ana; Pavković, Danijel; Kozhushko, Yuliia; Cipek, Mihael: Integration of Electrical Systems on a Hybrid Skidder based on Parallelized Low Cost Direct Current Power Converter Array, *Proceedings of the 16th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems (SDEWES 2021)*, Dubrovnik, Hrvatska, 2021; Paper No. SDEWES2021.0451, 19 pages.

Pavković, Danijel; Kozhushko, Yuliia; Premec, Antun; Krznar, Matija; Cipek, Mihael: Comparison of Two Battery Charging Control System Designs without and with SoC Estimator // *Proceedings of the 16th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems (SDEWES 2021)*, Dubrovnik, Hrvatska, 2021, Paper no. SDEWES2021.0450, 14 pages

Parčina, Ana. "Integracija elektroenergetskih sustava na hibridnim šumskim traktorima temeljena na paralelnom nizu pretvarača istosmjernje struje." *Diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet strojarstva i brodogradnje, 2021.* <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:235:962415>

Premec, Antun. „Razvoj adaptivnog sustava regulacije punjača baterije sa estimacijom napona otvorenog kruga”, *Diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb, 2020.* <https://dabar.srce.hr/islandora/object/fsb%3A6061>

Hvala na pažnji!

danijel.pavkovic@fsb.hr